

١. جعل الأسماء وكلمات الأسماء الأصلية (صفة، ظرف، ضمير، ... إلخ)

مسندة:

1. İsim ve İsim Soylu Sözcüklerin (sıfat, zarf, zamir vs.) Yüklem Yapılması:

a. Ek Fiilin Görülen/Bilinen Geçmiş Zamanı (idi): ⁵⁸

İsim veya isim + Ek fiil + Kip Eki + Şahıs Eki
soylu sözcük + **i** + **di** + **-m, -n, (), -k, -niz, -ler**

- Mesleğimi yapamadığım için mutsuzdum. (mutsuz **idim**)
- Canım kuzenim, sen gençliğinde bile çok güzel**di**n. (güzel **idin**)
- Hem evinde hem iş yerinde oldukça başarılı bir kadın**di**. (kadın **idi**)
- Sen ve ben çok iyi bir ekip**ti**k. (ekip **idik**) ("d→t" ünsüz benzeşmesi meydana gelmiştir)
- Siz de geçmiş yıllarda kulübümüze üye**ydin**iz. (üye **idiniz**) ("y" kaynaştırma harfi)
- Hazırlıklı olmamalarına karşın konuya hakim**diler**. (hakim **idiler**) (hakimlerdi)

Olumsuzu Nasıl Yapılır? ⁵⁹

Ek fiillin görülen geçmiş zamanının olumsuzu "değil" kelimesiyle yapılır. "Değil" kelimesi ek fiilden önce gelir.

- Çok para verip aldığı arabanın motoru güçlü değildi. (değil idi)
- Hayalini süsleyen erkek o değildi. (değil idi)

٥٨. زمن الماضي الشهودي (زمن الماضي الـ di).

٥٩. صيغة النفي تكون باستخدام "değil".

b. Ek Fiilin Öğrenilen/Duyulan Geçmiş Zamanı (imiş):⁶⁰

İsim veya isim + Ek fiil + Kip Eki + Şahıs Eki
 soylu sözcük + **i** + **miş** + **-m, -sin, (), -iz, -sınız, -ler**

- Bu ay faturaları ödeyecek kişi ben**mişim**.
(ben **mişim**)
- Zannettiğimden de akıllı**ymışsın**. (akıllı **mişsin**) ("y" kaynaştırma harfi)
- Yemekte şehriye çorbası **varmış**. (var **miş**)
- Anladım ki bu dünyada aslında hep yapayalnız**mışız**.
(yapayalnız **mişsiz**)
- Siz paradan değil, yürekten yana zengin**mişsiniz**.
(zengin **mişsiniz**)
- Denizin sokak çocukları martılar**mış**. (martılar **miş**)

Olumsuzu Nasıl Yapılır?⁶¹

Ek fiillin öğrenilen geçmiş zamanının olumsuzu da "değil" kelimesiyle yapılır.

- Yollar, sanıldığı gibi karla kaplı değilmiş. (değil imiş)
- Sekreterini aradım ama müsait değilmişsin (değil imişsin)

٦٠. زمن الماضي النقلي (زمن الماضي الـ miş) .

٦١. صيغة النفي تكون باستخدام "değil" .

c. Ek Fiilin Şartı (ise): ⁶² صيغة الشرط

İsim veya isim + **Ek fiil** + **Kip Eki** + **Şahıs Eki**
 soylu sözcük + **i** + **se** + **-m, -n, (), -k, -niz, -ler**

- Akşamları çok yorgun**sam** spora gitmem. (yorgun **isem**)
- Yalnızsan ve çaresiz**sen** hiç kimse acımaz bu devirde. (yalnız **isen** ve çaresiz **isen**)
- Gözlerin bozuk**sa** seni mülakatta elerler. (bozuk **ise**)
- Eğer aynı düşüncede**yseniz** siz de bu konuda bize destek olmaya çalışın. (düşüncede **isek**)
- Aç**sanız** size yemek alabilirim. (Aç **iseniz**)
- Kırşehirli**yseler** bizim kültürümüze de yakın sayılırlar. (Kırşehirli **iseler**) (Kırşehirli**lerse**)

62. **Uyarı:** Ek fiilin şartı, eklendiği sözcüğü yüklem yapmaz, yükleme şart anlamı katar; çünkü cümlede zaten yüklem vardır. Bu yüzden bu cümlelerde ek fiili fark etmek biraz daha zordur. Yüklemede ek fiil bulamadığınız zaman cümleye tekrar dönüp bir de ek fiilin şartı olan “ise” var mı yok mu ona bakmanızı tavsiye ederiz.

 تذير: شرط الفعل الإضافي لا يقوم بتقييم الكلمة المضافة؛ لأن الجملة لديها بالفعل المسند. لذلك يكون من الصعب ملاحظة الجمل الإضافية في هذه الجمل. إذا لم تتمكن من العثور على الفعل الإضافي في الحكم، فنحن نوصيك بالرجوع مرة أخرى إلى الجملة ومعرفة ما إذا كان هناك شرط “ise” مطلوبًا للفعل الإضافي أم لا.

Olumsuzu Nasıl Yapılır? ⁶³

Ek fiillin şartının olumsuz çekimi “değil” kelimesiyle yapılır.

- Sorular zor değilse neden bu kadar yanlış yaptın? (değil ise)
- Formu dolduran sen değilsen bu imza kimin olabilir? (değil isen)

 تذير: لا ينبغي الخلط بين أداة الربط “ise” والفعل الإضافي “ise”.

يمكن عمل حالة النفي وهو يضيفي للجملة معنى الشرط؛ في المقابل، أداة الربط “ise” لا يمكن أن تكون منفية والشرط لا يوفر المعنى، يقدم ويوفر مقارنة في الجملة.

 Uyarı: Bağlaç olan “ise” ile ek fiil olan “ise” birbiriyle karıştırılmamalıdır. Ek fiilin olumsuzu yapılabilir ve cümleye şart anlamı katar; buna karşılık bağlaç olan “ise”nin olumsuzu yapılamaz ve şart anlamı sağlamaz, cümlede karşılaştırma yapılmasını sağlar.

- Bu duyduklarım doğru ise onlara dava açacağım.(Ek fiil) (Dava açmasının şartı duyduklarının doğru olması)
- Bu duyduklarım doğru değilse onlara dava açacağım. (Ek fiilin olumsuzu yapılabilir)
- Tansiyonu yüksek, ateşi ise normalin üstünde.(Bağlaç) (Tansiyon ile ateş karşılaştırılmış)
- Tansiyonu yüksek, ateşi ise normalin üstünde. (Olumsuzu yapılamaz)

d. Ek Fiilin Geniş Zamanı (dır)

			<u>Ek</u> <u>fiil</u>		<u>Kip</u> <u>Eki</u>		<u>Şahıs Eki</u>
Ben						m	(dir)
Sen						sin	(dir)
O					—	+	dir
Biz		İsim veya	+	—	+	iz	(dir)
Siz		isim soylu				siniz	(dir)
Onlar		sözcük			dir	+	ler
							(-lerdir, -lardır)

تذير:

من الصعب بعض الشيء ملاحظة وتمييز الفعل الإضافي للزمن الواسع في الجملة، تمامًا مثل حالة الفعل الإضافي بصيغة الشرط "ise". في الأمثلة التالية، ستري أن لاحقة الفعل الإضافي "i" قد تم إسقاطها ولم يبق سوى مرفق الشخص. ما نحتاج الانتباه إليه هنا هو أن الأسماء وكلمات الأسماء الأصلية هي الأفعال في الجملة من خلال أخذ مرفق شخص. الملحق والزمن الواسع وفقا لتدفق الجملة يأخذ "dir" في بعض الأحيان وفي بعض الأحيان لا يأخذ. لهذا السبب فإن المرفق "dir" في الجدول أعلاه مكتوب بين قوسين بعد مرفق الشخص.

Uyarı:

👉 Cümlede ek fiilin geniş zaman çekimini, tıpkı ek fiilin şartı (ise) gibi fark etmek biraz zordur. Aşağıdaki örnek cümlelerde yüklemdeki "i" ek fiilinin düştüğünü ve sadece şahıs ekinin kaldığını göreceksiniz arkadaşlar. Burada dikkat etmemiz gereken şey isim ve isim soylu sözcüklerin kişi eki olarak cümlede yüklem olduklarıdır. Yüklem, geniş zaman bildiren "dir" ekini cümlelerin anlam akışına göre kimi zaman alır kimi zaman almaz. Yukarıdaki tabloda "dir" ekinin şahıs eklerinden sonra parantez içinde yazılmasının sebebi de budur.

- Enstrüman çalma konusunda oldukça yetenekli**imdir**. (yetenekli**im**)
- Sandığımdan daha da hızlı**ısın**.
- Yeni tasarladığım ayakkabı son derece modern ve şık bir görünüme sahi**p**. (sahip**tir**)
- Bu sezon, geçen yıla göre daha başarılı bir takı**mız**.
- Senden bana haber getiren yeşilbaşlı telli turna**larıdır**.

Olumsuzu Nasıl Yapılır? ⁶⁴

Ek fiilin geniş zamanının olumsuzu da “değil” kelimesi ile yapılır.

- Bu hayatta hiç kimse mükemmel değıldir.
- Görülen o ki meşgul değılsiniz.

٦٤. صيغة النفي تكون باستخدام "değil".